

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5-20, za pol leta K 2-60, za četrt leta K 1-30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatve na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostolpnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri dvakratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštni ne proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Srečno novo leto

*vsem sodrugom,
sodružicam, pri-
jateljem in zlasti
pa organizirane-
mu delavstvu že-
lita*

Uredništvo.

Upravnništvo.

Srečno novo leto!

Neradi zapišemo ta naslov kot novoletno voščilo sodrugom in sodružicam ter članom naših delavskih organizacij, ker že naprej vemo, da novo leto ne bo srečno, ne bo tako, da bi mogli govoriti o sreči. Sreča bi bila, če bi nam novo leto skoro prineslo mir, če bi ponehalo prokletstvo, ki ga je natvezil človeštvu nesrečni svetovni imperializem. A popolna sreča bi to še ne bila, ker vemo, daje gospodarstvo tako s tira tako zavoženo, domala vse uničeno, da ni in ni pričakovati po vojni vsaj za silo dobrih socialnih razmer. Čakajo nas ogromna davčna bremena, obrti in tovarne so zapuščene, surovini ni, strojna, tekstilna, kovinarska industrija je vsa v službi vojne, in dokler se ne omogoči produkcija tem panogam industrije, se ne bodo mogle razviti niti druge industrije, ker so danes vse navezane bolj ali manj na pomočke, ki jih dobavlja industrija v mirnem času. Poleg vse te nesreče je pred durmi tudi velika kalamiteta z živili.

Perspektiva nam torej ne kaže lepe slike; novo leto bo leto najhujše izkušnje, ki se nam danes morda niti ne sanja o njej.

Toda, če se nam kaže še tako temna slika, še tako črna bodočnost, puške ne bomo zagnali za plot in bežali, ne, to bi bilo sramotno za nas, za nas delavce, ki smo podlaga celemu svetu; od nas je odvisno vse, vse je v naših rokah od najmanjšega peresca v uri, do največjega kolesa pri stroju. Vse, industrijski izdelki, poljski pridelki, umetniški izdelki, duševni produkti, vse je delo, delo roke in duha tistih ljudi, ki na svetu kljub temu največ trpe in nosijo breme življenja kakor pohlevni kuli — živali.

Delu čast, pravimo; recimo tudi delavcu življenje, človeško življenje! In kdo naj nam ga da? Kdo? Ali ga nam bo kdo usiljeval, če se sami ne pobrigamo? Ne! Na svetu so izkoriščevalci in izkoriščanci. In če se mi izkoriščanci, sami ne brigamo za svojo eksistenco, za svojo bodočnost, potem ostanemo to, kar smo bili — sužnji sedanjega gospodarskega sistema.

Sodrug, delavci, delavke! Vojna nas je razpršila, a vojna mine. Vojna je bila oslabila naše orgaeizacije, ki so se v letu 1917 jele povečini zopet jako lepo razvijati.

Kljub temu, da je mnogo naših tovarišev, ki so bili naši zvesti člani, še vedno v vojni, lahko danes z veseljem konstatiramo, da so pridobile naše organizacije v minulemu letu prav mnogo novih članov. Zavest med delavstvom se širi in prav je tako, ker se moramo pripraviti na nove čase, na bodočnost, ki nam utegne prizadeti trikrat več gorja, če nas najde neorganizirane, nepripravljene in zbegane kakor prestrašene ovce.

Novo leto nam torej najbrže prinese še mnogo bridkih izkušenj. Zato, tovariši, ostanimo stanovitni, združujmo se v krepko obrambo proti vsem nepravilnostim; vsak delavec vsaka delavka mora biti pri svoji strokovni organizaciji.

V minulemu letu smo urejevali „Delavca“ čim poljudneje. Prinašali smo poročila, ki zanimajo delavce, poročali o socialnih pojavih, a vedno naglašali pri vsem tem potrebo organizacije. V tem zmislu bomo delali tudi v bodočem letu. Naš list je majhen in mu je prva naloga, da razmotriva o strokovnih in socialnih vprašanjih, zlasti sedaj, ko ima socialistična stranka svoj dnevnik „Naprej“. Veseli nas pa kljub temu da smo s solidarnim delom v minulemu letu dosegli marsikje lepe, dasi ne zadostne uspehe. Zahvaljujemo vse prijatelje, sodelavce za sodelovanje in jih prosimo, da nas tudi v novem letu po svojih močeh podpirajo. Mi smo vsako željo upoštevali, ker se nam je zdelo to potrebno. Pojdemo torej naprej z združenimi močmi, ker moramo naprej!

Citatelji, prijatelji! V tem zmislu vsem najiskrenejše čestitke k novemu letu, vsem nam srečno novo leto, srečno, toda srečo si moramo priboriti s svojimi delavskimi organizacijami!

Združimo se! Združimo se proletarci vseh dežel! To geslo velja še vedno tudi za nas!

Pomanjkanje premoga in vpoklici.

Iz različnih krajev severozahodne Češke in tudi iz Štajerske smo prejeli poročila, da kličejo rudarje v orožno oziroma črnovojniško službo, in sicer se naj ti vpoklici izvrše čimprej. Res je, da je odšlo res velik del vpoklicancev že 13. in 14. decembra v vojsko. To dejstvo zbuja začudenje vobče, zlasti, ker je bilo poleti letos nekaj tisoč rudarjev odpoklicanih iz vojske zato, da dobi vsaj vojna industrija dovolj premoga. Prav sedaj ob pričetku zime pa, ko je že marsikateri javni zavod v velikih mestih moral vstaviti obrat zaradi pomanjkanja premoga, je to tem bolj presenetljivo, ker pomanjkanje premoga ni tako odpravljeno, da bi mogli odtegniti rudarje produkciji premoga. V kolikor smo poučeni, gre glavno za boljše kvalificirane rudarje, ki jih rudarstvo tudi v mirnem času ne more pogrešati. Tu ne gre za »posamezne slučaje«, zakaj pri 17 rudarskih kadrih severozahodne Češke gre za nad tisoč rudarjev, če se načrt tako izvede kakor je nameravan.

Dejstvo je, da premoga jako primanjkuje, kar povzroča že veliko pomanjkanje vagonov. Število „vojno-invalidnih“ vagonov je že naraslo precej nad 1000. Najbrže na-

meravajo v premogovni produkciji porabiti o večjem številu vojne ujetnike, ker je sedaj precej Italijanov na razpolaganje.

Tudi nekaj drugega smo opazili pri teh vpoklicanjih. Ni sicer novo, toda značilno, kako podjetniki izkoriščajo vojno bedo. Izbrali so ljudi, ki se zanimajo za interese rudarjev, torej tudi take rudarje, ki so se posluževali socialnih delavskovrstvenih zakonov, ki so izšli med vojno. Da so podjetniki pri tej priliki raje funkcionarje centralnih rudarskih organizacij izbrali, gotovo ni slučaj. Vidi se torej, da pravzaprav ošabni in sovražni podjetniki določajo vojske, ne v to poklicane vojaške oblasti.

Deseti zbor Jugoslovanske socialne demokracije.

Dne 25. in 26. decembra, se je vršil v Ljubljani deseti strankin zbor Jugoslovanske socialno demokratične stranke. Z neverjetnim zanimanjem smo pričakovali mi in naši prijatelji ta zbor. In vsaj se temu zanimanju nihče ne čudi. Tri in pol leta je minilo, ko so se zadnjič sešli zaupniki slovenskega proletariata in napravili načrte za bodočnost. Toda par tednov pozneje je nastal krvavi evropski koncert, ki je onemogočil vsakršno politično delovanje, dokler ni nastopila nova doba, dokler niso zlomile razmere absolutistični sistem. Razmere so postajale namreč dan na dan nevdružneje, zato so odnehale sile, ki so ovirale politično gibanje, ker bi bila sicer nastala katastrofa in maščevala sistem. Zgodilo se je. Pričelo se je politično življenje, oglašali so se narodi, stanovi in med prvimi tudi delavski sloji.

Svetovna vojna je mnogo vplivala na mišljenje človeštva sploh. Zlasti se je pojavilo vprašanje demokratizacije in samoodločevanja narodov ne samo pri nas nego tudi povsod drugod, in sicer s tako silo in s tako doslednostjo, da preveva danes ves svet. Izšla je ta misel pravzaprav iz ruske revolucije, iz ruskega proletarskega revolucionarnega gibanja. Dremala je ta misel v človeštvu in da se je vzdramila je bilo treba velikega prevrata v Rusiji. Ruski proletariat je dobil svobodno besedo in zaklical svetu: demokratiziraj se, to je tvoja naloga; druge pomoči ni!

In ne trdimo preveč, če pravimo, da je naš zbor zboroval pod vtiskom aktualnih vprašanj, ki se pečajo danes z njimi vse politične stranke. Delavski zaupniki so morali v vseh teh vprašanjih dosledno precizirati svoje stališče napram sebi, napram bratskim in tudi napram meščanskim strankam. Zbor je sprejel primerne resolucije, ki so našle pri vseh udeležencih najiskrenejše odobravanje. Izkazalo se je, da med pristaši stranke ni načelnih razlik, da vsi hočejo delo za stranjo, za razredno delavsko stranko, da je torej bajka o opoziciji v socialno-demokratični stranki jugoslovanske. Priznati moramo, da še noben strankin zbor ni sprejel temeljito preciziranih resolucij s tako hladno razsodnostjo in ob tako stvarnem razmotrivanju kakor ta, zakaj zavedal se je važnega trenutka, v katerem ne sme izbegniti nobeni priliki, da dose-

žemo svoboščine, ki jih zahteva današnji čas, čas demokratizma.

Naš zbor, ki se ga je udeležilo nad 50 delavskih zaupnikov iz slovenskih dežel, je naravnost manifestno označil svojo delavsko politično smer ne oziraje se ne na levo ne na desno. Socialna demokracija ima svojo pot, pot dela, pot mednarodnega združenja delavskega razreda, v katerem zahteva zase popolno enakopravnost v vsakem oziru, ki pa je dosegljiva le potem mednarodnega sporazumljenja.

Zbor je jasno začrtal pot, po kateri hoče hoditi v bodoče Jugoslovanska socialna demokracija. Pot ni nova, le jasnejša je. Na začrtani poti hočemo vztrajati, izvesti in utrditi svoje organizacije in odločevalno vplivati na dogodke, ki se tičejo nas, slovenskega proletariata.

Poročilo o desetem strankinem zboru priobčuje „Naprej“.

Domači pregled.

Žepni koledarji za leto 1918 so se zakesnili, ker je tiskarna preobložena z delom. Vsem, ki so ga naročili ga odpošljemo še pred novim letom, tako, da ga dobe zadnji najkasneje prve dni meseca januarja. Silno neprijetno je, ker manjka sedaj povsod delavskih moči; prosimo pa torej cenjene naročnike še par dni potrpljenja. Koledarji bodo po K 1-50, po pošti 10 h več. Naročila sprejema s. Viktor Zoré, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6./I. Na razpolago bo še par sto izvodov, tako da se lahko postreže tiste, ki bi ga naknadno naročili.

Zveza delavskih društev za Kranjsko, Primorsko, Štajersko in Koroško je imela svoj občni zbor dne 26. decembra popoldne ob 2. v Ljubljani. Občni zbor je sprejel na znanje poročila, sklenil prispevek po 1 h od prispevka za Zvezo, sprejel predloge o ustanovitvi urejenega strokovnega tajništva v Ljubljani, glede centralizacije slovenskega strokovnega lista v skupno glasilo, se posvetoval o tajništvu na Jesenicah ter sklenil, da plačujejo strokovne organizacije strokovno glasilo za 1 h dražje, ker se je tiskarna podražila. Sprejeta je bila tudi samostojna resolucija, ki izraža željo, da se delavce v vojni industriji, ki bodo vpoklicani v vojaško službo zaradi pomanjkanja dela, ne pošilja v fronto, ke so s svojim delom že itak mnogo žrtvovali. — To je obljubilo že tudi vojno ministrstvo. V zvezno načelstvo so bili izvoljeni ss: Bevc, Brozovič, Hiebs, Mlinar, Petejan, Zore, Zupan; v kontrolo ss: Bradeška, Cvelbar, Čobal, Gabrijel, Sitter. Poročilo prihaja prihodnjič, ker danes nimamo prostora.

Deseti strankin zbor Jugoslovanske socialne demokracije se je vršil v Ljubljani dne 25. in 26. decembra. Navzočih je bilo 47 zaupnikov in 10 gostov. Zbor je absolutno viral jako važna vprašanja in se je vršil ob izredno stvarni debati v najlepšem soglasju glede načelnih in taktičnih vprašanj. Sprejel je pomembne resolucije, ki bodo vodilo za bližnjo bodočnost. V ožji izvrševalni odbor so bili izvoljeni ss.: Melhior Čobal, Anton Kristan, Josip Petjan (tajnik), Viktor Zoré (blagajnik), Zorga Marcel in ženska organizacija še imenuje svojo zastopnico; v širši izvrševalni odbor ss.: Anton Jernejčič, Jožef Kopač, dr. H. Tuma, Ivan Leskovic, Ivan Stravs, Ignacij Sitter in Štefan Wošank; v kontrolo ss.: Franc Iglič, Anton Zugwitz, in Josip Zupan. Dobise v strankinih zadevah sprejema s. Josip Petejan, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6 („Naprej“) Denarne zadeve s. Viktor Zoré, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6./I.

Silvestrov večer priredi delavstvo v podeljek ob 8. zvečer v dvorani pri Jelenu na Savi (Jesenice). Za prijetno zabavo je preskrbljeno. Čisti dohodek je namenjen delavcem, ki se nahajajo v posebni bedi. Vse prijatelje in prijateljice vabimo, da se

udeležijo te zabave v čim večjem številu. Vzamemo slovo od nesrečnega vojnega leta in pozdraviti hočemo novo leto, upajmo — leto miru.

Slovenska Socialna demokracija. Slovenska socialistična armadina, spoznavajoč, da je potrebno za razširjanje in poglobitev socializma predvsem kulturno delo, je ustanovila »Slovensko Socialno matico« r. z. z o. z. v Ljubljani. Izdajala bo socialistično revijo „Demokracija“, ki prične izhajati 15. januarja 1918. Glavna naloga revije bo, da razmotriva socialistične probleme, razbistri pojme o demokraciji in da seznanja v obširnem „Pregledu“ svoje čitatelje z vsemi važnimi pojavi na političnem, kulturnem, socialnem in gospodarskem polju. Revija pa bo hkratu tudi svobodna tribuna za razglabljanje vseh vprašanj, ki so danes važna. Socialistična armadina noče posegati v strankarsko politične boje, njen edini namen je kulturno delo. Zato bo izdajala „Slovenska Socialna Matica“ poleg revije tudi znanstvene knjige. Prvo znanstveno publikacijo izda prve mesce prihodnjega leta. So publikacijo pripravljata Dr. Loncar in Abditus. — Revija bo izhajala dvakrat na mesec. Celoletna naročnina znaša 16 K. — Priglase k zadrugi (Deleži po 50 K) in naročila za revijo sprejema Stebi Alojzija, Ljubljana, Kolodvorska ulica 5.

Kriza v aprovizaciji. V prehranjevalnem uradu, v političnih krogih, razne centrale, ki jih je ustanovila vlada: vse napoveduje krizo v prehrani. Doslej je le toliko gotovo, da se v doglednem času zmanjšajo racije žitnih pridelkov. Vemo, da so pridelki vsako leto manjši in slabši, da je vsako leto manj žita, krompirja in mesa, ker nedostaja delavnih moči, vrhutega pa centrale tako slabo poslušajo, kakor bi poslovali privatni spekulant. Ogromne cene in blaga ni. Prehrana je namreč tako pomanjkljivo organizirana, da privatni spekulant pred nosom central pokupijo še tisto blago, ki je, ga poskrijejo in potem skrivaj prodajajo po nezaslišanih cenah. Centrale pa ne dobe dovolj blaga, in še od onega, ki ga imajo, se zaradi neracionalnega ravnanja mnogo pokvari. O cenah, ki pospešujejo spekulacijo, smo že govorili. Kmet proda dražje manj vredno repo in korenje, krompir ker je prepoceni, da bi ga prodal, pa skriva in ga porabi za pičo prašičem in krmo živini. Meseca februarja bomo že v največji krizi, če se razmere bistveno ne izpremenijo. Na to opozarjamo že danes, ker je potrebno, da se pripravimo za najhujše, česar pa naše aprovizacijske razmere ne morejo preprečiti. Napaka tiči v precej veliki meri v nepopolni izvedbi centralnih aprovizacijskih mest. Vsi ukrepi so prepozni, vsi ukrepi obsejajo toliko izjem, da veljajo pravzaprav le izjeme, postave in naredbe pa samo nič. Vsa uvedba je bolj primerna in ugodna za producente in kupce nego za konsumente, ki dobe pravzaprav le ostaline navedene družbe. Tri leta imamo že britke izkušnje, a vse nič ne pomaga! In vendar bi bilo mogoče marsikaj bolje urediti kakor je urejeno:

Jesenice na Gorenjskem. V naši aprovizaciji so kaj čudne razmere. Preživljanje delavstva na Jesenicah je silno slabo, zato je jelo premišljevati, kako bi se dalo odpomoči tem razmeram. Vsi dosednji koraki v tem oziru so bili takorekoč brez vsakega uspeha. Delavci zahtevamo od naših zaupnikov resne pomoči, zakaj lačni smo postali in smo že poslali svoje zaupnike prvič k našemu nadporočniku Millerju, potem v Radovljico k okrajnemu glavarstvu in tudi v Ljubljano k nadporočniku g. Wienerju. Povsod so nam obljubovali, da dobimo krompir. Težko smo pričakovali obljubljeni krompir, in na besede nadporočnika g. Millerja, da ga je v Lescah na postaji 18 vagonov za nas, smo se res razveselili. Kmalu pa smo izvedeli, da krompirja, ki so ga pripeljali kmetje v Lescah, ni do 18 vagonov, nego le 12 kmetiških

košev, in s tem nam je nada šla po vodi. Za mesec november smo dobili 3 in pol kilogramov krompirja na osebo in še tisti je bil ognjit. V mesecu decembru smo dobili 1 kilogram krompirja od tistih dvanajstih košev. To je naš priboljšek in pa tistih par kilogramov moke, ki jih dobimo na mesec. Vprašujemo se med seboj, zakaj smo ravno mi pri naši tovarni tako zapuščeni, ali imamo mi pravico samo do dveh do treh kg krompirja na mesec? Zakaj dobe občani več občin od županstev po 25 do 30 kg na osebo, železničarji od 30 do 60 kg na osebo, za nas ga pa ni in še za tisti ubogi kilogram smo morali prositi cel mesec. Tudi v tovarniški kuhinji vladajo slabe razmere. Kuhajo le korenje in repo, pa skoro popolnoma nezabeljeno, če se pa delavec pritoži pri vojaškem zastopniku, ga za par dni zapre. To zaslužijo lačni delavci pri gospodih, ki mislijo, da je za delavca vse dobro, in če bi gospodje imeli vsaj teden dni tako hrano kakor jo imajo delavci, bi dobili popolnoma drugačne nazore, spoznali bi delavsko trpljenje in bi spoznali, kako težka je beseda, da moramo „vzdržati“. Prehrana bi bila lahko boljše, če bi bila bolj urejena.

Novi nabori. Na Ogrskem so razpisani nabori leta 1900 rojenih črnovojnikov od 12. do 26. januarja. Približno istočasno se bodo vršili nabori tudi pri nas.

Šest milijonov hektolitrov vina so našle zavezniške armade v Italiji. Tako poroča „Wein Zeitung“. Zagrebške „Narodne Novine“ so pred dnevi trdile, da takih množin vina armada v Italiji ni dobila.

Črna — Možice. Tukajšnje delavstvo vedno bolj trpi in hira zaradi slabih razmer in zaradi slabe aprovizacije, kakor smo že večkrat poročali v „Arbeiterwille“. Večkrat se je zgodilo, da po štirinajst dni ni bilo ne kruha, ne moke, kar je povzročilo, da več rudarjev ni moglo prihajati zaradi pomanjkanja živil na delo. Še hujše je pa za delavstvo, ki ni zaposleno pri rudniku. Od kar imajo nakaznice za špeh, so dobili samo 1. julija nekaj zabele, ki so jo morali oddati kmetje; petrolej so dobili v devetih mesecih petkrat, kar je za kmete in rokodelce čisto premalo. V aprovizacijskem odseku delavci niso zastopani, tam sede gospodje, ki vojne bede niso poizkusili, in imajo le malo interesa za delavce. To je napaka, da delavci nimajo nobene kontrole pri razdeljevanju živil. Odgovorni faktorji imajo premalo energije, da bi izvedli boljše aprovizacijo. Silno oviro v preskrbljevanju dela tudi pomanjkanje vozil. Od postaje Prevalje je do nas 15 kilometrov pa ni mogoče pa ni mogoče spraviti blaga sem in sedaj sta prišla še zima in mraz. Delavci se poslali zaradi teh razmer dne 13. t. m. deputacijo v Celovec, ki jo je vodil poslanec s. Gröger k predsedniku. Predsednik grof Ladron je na pritožbe obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči. Upamo, da deputacija ni bila zaman v Celovcu in delavci bodo v bodoče zastopani tudi v aprovizacijskem odseku. Najbolj prav bi pa bilo, če bi bil mir, raje danes nego jutri.

Černa. Ker moram odpotovati v vojaško službo in se mi ni mogoče osebno posloviti od vseh sodrugov in tovarišev rudarjev, pošiljam tem potom vsem najiskrenejše pozdrave v slovo in prosim vse, da se trdno oklenejo rudarske organizacije ter delajo z vzorno organizacijo rudarjev za blagostanje svoje in svojih svojcev vsi od prvega do zadnjega. Sprejmite torej pozdrave in odkritosrčni opomin od Vašega tovariša

Franz Weisch.

Prošnje za oprostjenje. Črnovojniški zavezanec, ki so od vojaške službe oproščeni z določenim terminom, morajo prošnje za podaljšanje oproščenja vložiti vsaj deset dni pred potekom termina pri pristojni politični oblasti. S končnim terminom oproščeni nimajo upanja, da bi se prošnji za podaljšanje ustreglo.

Krompir se ne podraži. Urad za ljudsko prehrano razglašja: Z ozirom na mnenje, ki se širi v poljedelskih krogih, da bo urad

za ljudsko prehrano v pomladanskih mesecih zvišal cene krompirja, se razglasa, da takšnega ukrepa ni pričakovati.

Nove cene za drva. Z Dunaja poročajo, da se bodo določile v kratkem nove ravnalne cene za drva, ki se prilagode sedaj v veletrgovini običajnim cenam.

Za 17 milijard bankovcev. Avstro-ogrška banka je imela predvčerajšnjem na Dunaju izredno glavno zborovanje. Iz poročila glavnega sveta je najeta država pri banki do 7. decembra letos za 13 milijard kron posojil. Dne 7. decembra 1917 je bilo v prometu za 17,7 milijard kron bankovcev; kritje v zlatu in inozemskih devizah pa je znašalo 1080 milijonov kron.

Civilna obleka za vojaške. Odgovarjajoč na interpelacijo poslanca Stölzla je vojni minister v poslanski zbornici naznanil, da je vojaška oblast že potrebna ukrenila, da iz vojaške službe odpuščeno moštvo, če se je njega civilna obleka izgubila ali postala nerabna, dobi zanjo nadomestno obleko in dobre čevlje.

Mirovna pogajanja in tihotapstvo. Z Dunaja se poroča: Vsled mirovnih pogajanj z Rusijo so se cene tihotapskega blaga znatno znižale. Čaj ki se je v zadnjih mesecih prodajal po 120 do 140 kron, se dobi sedaj po 90 do 100 kron. Cena šokolade, ki je veljala prej 60 do 70 kron, se je znižala na 40 kron. Čebulja se dobi zopet po 5 kron. Tudi riž se je zopet pojavil ter se ponuja po 20 do 28 kron. Tudi milo se zopet dobi v trgovinah; cena mu je 18 kron.

„Resnica.“ Izšla je minuli teden prva številka Sušteršičevega glasila, ki ima veznačilno ime „Resnica“. Izhajal bo ta list vsako soboto. Na čelu lista je svetopisemski izrek: Odložite laž in govorite resnico vsak svojemu bližnjemu, ker smo drug drugega udje. Program lista je: Resnica. V narodnem oziru stoji list na stališču jugoslovanske deklaracije, zastopal bo lojalno demokracijo (??) in varoval bo svobodo naroda do samoodločevanja. Dalje čitamo v programu: „Z bakljo resnice hočemo posvetiti v tisti gospodarski ustroj, ki se je umetno ustvaril med vojno v veliko škodo kmetovalcu in konsumentu. Vojnim centralam in rekvizicijam bo veljala naša najostrejša kritika. Pripraviti moramo prehod k pravilnemu mirovnemu gospodarstvu, kar bo v korist vsem stanovom. Vsa ostrina našega boja bo veljala vojnim hujskarijam. Skrajni čas je, da je vojske konec — in največji hudodelec je danes, ki dela za podaljšanje vojske. Tu dobiti prave krivce in jih razkrinkati pred ljudstvom, bo naša najnujnejša naloga. Brez strahu in brez strasti, polni ljubezni do ljudstva gremo na delo.“ Svetujemo „Resnici“, naj raztegne svoje preiskave glede vojnih hujskarij tudi na čas začetka vojne. Če postavi na sramotni steber vojne hujskače iz tistega časa, bo delala čast svojemu imenu. Vsebinska lista ni drugega nego napadi na vse, tudi važna stvar in jo je treba primerno pojasniti. Klerikalizem je zlasti na Kranjskem spravil v svoje pesti prav mnogo gospodarskih podjetij in organizacij.

Razglas c. kr. finančnega ravnateljstva zaradi oddaje napovedi v svrhu prireditve dohodnine in plačarine ter rentnine za leto 1918, je nabit na mestni deski. Davčni zavezanci imajo podati napoved o svojih davku podvrženih dohodkih, kakor tudi o davkih onih svojcev, ki žive z davčnimi zavezanci v skupnem hišnem gospodarstvu, najkasneje do 31. januarja 1918. Davčni zavezanci imajo oddati napoved za rentnino, glede vseh rentnini podvrženih prejemkov, razen onih, od katerih odbija rentnino dolžnik in ako presegajo rentnino podvrženi prejemki ali same zase ali v zvezi z drugimi dohodki davčnih zavezancev K 1600 na leto, enako najkasneje do 31. januarja 1918. Natančneje, kako je to izvršiti, je razglašeno na plakatih.

Skrb za prehrano. Na zadnji seji urada za ljudsko prehrano je minister Höfer podal poročilo o preskrbi žita in moke v prihodnjem letu. Minister je opozarjal na velike težkoče, ki bodo prihodnje leto nastale glede dobave moke in mlevskih izdelkov ter je pri tem omenjal, da bodo sicer sudetske dežele imele majhen prebitek glede moke, v alpskih deželah pa bo morala v prihodnjem letu več mesecev večji dele koruza nadomeščati moko. Dasiravno žetev ni bila slaba, so vendar producenti oddali letos manj žita žitnoprometnemu zavodu. Vzrok je baje v tihotapstvu med kmečkim in mestnim prebivalstvom.

Karte za tobak ne bo. Tako poroča „Zeit“. Prodajale se pa ne bodo več razne specialitete smotk, cigaret in tobaka.

Dunajska okrajna bolniška blagajna uvede s 1. januarjem 1918 tudi družinsko zavarovanje in zviša prispevek na 5,7 odstotkov. — Na Kranjskem sta uvedli družinsko zavarovanje okrajni bolniški blagajni v Ljubljani in Zagorju ob Savi ter obratna bolniška blagajna g. Polaka v Ljubljani. Druge blagajne menda nimajo nič zmisla za potrebe časa.

Vpoklici preloženi do srede februarja. Uradno se razglasa: Ministerstvo za delno brambo je okrajna politična oblastva pooblastilo, da smejo onim osebam, ki bi po 31. decembru 1917 morale biti vpoklicane v vojaško službo, bodisi da je potekel čakalni termin, začasna oprostitev ali končni termin oproščenja, na ulemeljeno prošnjo v slučaju neobhodne potrebe, vendar brez ozkosrčnosti, dovoliti nadaljni čakalni termin ali predložiti vpoklic ter jim tako omogočiti, da ostanejo še nadalje v civilnem razmerju. Zlasti se sme brez nadaljnjega postopanja preložiti vpoklic do 15. februarja vsem mašinistom in kurjačem parnih in motornih mlatilnic, katerih splošno oproščenje poteče dne 31. decembra.

Prodaja drož prepovedana. Urad za ljudsko prehrano je povodom božičnih praznikov prepovedal prodajo drož.... Za praznike smo dobili kisel vojni kruh.

Svetovni pregled.

Svetovna vojna. Zimsko vojno imamo Na italijanskem bojišču se neprestano vrše precej hudi boji zlasti na tirolski strani. Tam so avstrijske čete zavzele nekaj pozicij in zajele od 23 t. m. nad 9000 mož. Na Flandrskem trajajo boji dalje. Tudi v Macedoniji se vrše boji zlasti ob Dojranskem jezeru. Z Rusijo so se pričela mirovna pogajanja, ki obetajo uspeh. Tudi v državah sporazuma, zlasti v Angliji in Franciji postajajo naklonjeni miru. Ruski zunanji komisar Trockij je izjavil, da želi splošen mir; toda, če ta ne bo mogoč, sklene Rusija tudi poseben mir.

Mirovna pogajanja. Ruski delegatje so izjavili na seji 22. t. m., da izhajajo iz jasno izražene volje ruskih narodov, da se čim prej doseže splošen, pravičen, za vse dele enako sprejemljiv mir. Z ozirom na vse sklepe vserusskega kongresa delavskih in vojaških odposlancev in vseruskega kongresa kmetov je poudarjala ruska delegacija, da smatra nadaljevanje vojne z ednim namenom aneksij za zločin in da zato slovesno proglašajo svoj sklep, da podpiše takoj take mirovne pogoje, ki končajo to vojno na podlagi omenjenih pogojev, veljavnih brez izjeme za vse narode. Izhajajoč iz teh načel, je predla gála ruska delegacija, da se vrše mirovna pogajanja na podlagi sledečih šestih točk:

1. Nasilna združitev ozemelj, ki si jih je prisvojila kaka država med vojno, ni dovoljena. Cete, ki so v teh zasedenih ozemljih, se odpokličejo v najkrajšem času.

2. Politična samostojnost narodov, ki so izgubili med vojno to samostojnost, se obnovi v polnem obsegu.

3. Narodnim skupinam, ki niso bile pred vojno politično samostojne, se prizna

možnost, da odločijo o vprašanju pripadnosti k eni drugidržavi ali o državni samostojnosti s plebiscitom. To ljudsko glasovanje mora biti uprizorjeno na ta način, da se garantira popolna neodvisnost pri glasovanju za vse prebivalstvo dotičnega ozemlja vstevši izseljence in begunce.

4. Z ozirom na ozemlja, kjer prebivajo različne narodnosti, se varujejo pravice manjšine s posebnim zakonom, ki naj velja za samostojnost narodne kulture, in če je to praktično izvedljivo, tudi za avtonomno upravo.

5. Nobena vojskujoča se država ni zavezana, da bi plačala drugi državi takozvane vojne stroške. Že prejete kontribucije se morajo povrniti. Da se povrnejo izgube privatnih oseb, nastale med vojno, se ustanovi poseben fond, h kateremu prispevajo vojskujoče se države sorazmerno.

6. Kolonialna vprašanja se rešijo na podlagi načel, izraženih v točkah 1 do 4.

V izpopolnitve teh točk je predlagala ruska delegacija pogodbo sklepajočim strankam, da proglasi za nedopustljivo vsakršnen ojačen boj močnejših narodov, proti svobodi slabotnejših narodov n. pr. z gospodarskim bojkotom, gospodarsko nadvlado ene dežele nad drugo na podlagi vsiljenih trgovinskih pogodb, posebnih carinskih pogodb, ki omejujejo svobodo tretjih dežel z morskimi blokadami, ki ne zasledujejo neposredno mirovnih ciljev i. t. d.

„Vorwärts“ ustavljen. Berolinsko vrhovno poveljništvo je za tri dni ustavilo socijalistični organ „Vorwärts“ vsled nekega memoranda delavskega okraja Neukölln vojnoprehranjevalnemu uradu, ki ga je pred nekaj dnevi objavil ta list. Spomenica je zbudila veliko pozornost vsled ostre kritike tega urada; med drugim opozorja na to, da so morale uprave nemških mest kupovati živež za cene, ki so bile mnogo višje nego maksimalne.

Vojaški vpoklici v Italiji. Iz Lugana se brzojavno poroča, da je v Italiji na novo vpoklicanih 800.000 mož, tako da ima Italija sedaj pod orožjem vsega skupaj okoli pet milijonov vojakov.

Od stavca do divizionerja. Iz Berna poročajo, da je bil predlagan naslednikom polkovnega divizionerja švicarske armade de Lovsa, ki je pred kratkim umrl, pojkovnik konjenišva Hans Schleppach, življenje tega polkovnika je pač zanimivo. Pred dvainpetdesetimi leti je vstopil v Bernu v neko tiskarno kot stavec. V teku mnogih vojaških poslov, ki jih je treba predno človek doseže polkovniško stopnjo, se je često povrnil k svojem prvotnemu poklicu. Kakor poroča švicarsko časopisje, je Hans Schleppach med svojimi kolegi, kakor med svojimi vojaškimi to varisi enako spoštovan in priljubljen.

Srbska vlada ima sedaj svoj sedež v Solunu.

Avstralija je odločila v ljudskem glasovanju brambno dolžnost z 987.000 glasovi proti 792.000.

O državnih bankerotih. Državni bankerot je najzadnja posledica državne finančne nezmožnosti, ki jo je povzročila vojna, slabo gospodarstvo, preveč razkošno življenje vladajočih itd. v taki meri, da ni več mogoče zadovoljiti državnih upnikov. Ni samo bankerot, če se obresti državnih dolgov več ne plačujejo, kakor je v Rusiji že dolgo. Tudi če se znižajo obresti brez dovoljenja državnih upnikov, ali, če dobivajo manj vredni papirni denar z obresti posojil ali se sicer spremeni vrednost kovanega denarja: vse to je pravzaprav državni bankerot. V tem smislu je že mnogo držav napovedalo bankerot. Tako Francija za Sullya, Richelieuja, Mazarina in Colberta. Najznamenitejši državni bankerot je bil oni pod Luizom Filipom, ki ga je povzročil Lawcev sieparski sistem. Takrat je bilo v Franciji nad 6000 milijonov nič vrednega papirnatega denarja in državne blagajne so bile popolnoma prazne. Tudi ob veliki francoski revoluciji je nastal v Franciji velik bankerot. Prav mnogo državnih

bankerotov je pa bilo v minulem stoletju. Nekatere so povzročile napoleonske vojne in državni prevrati, ki so jih vojne povzročile. Med te bi smeli šteti avstrijske državne bankerote v letih 1811, 1816 in 1818 in kurskoheski državni bankerot leta 1814/15. Največkrat so se ustavila plačila v 19. stoletju upnikom na Španskem. Tam je bilo v 19. stoletju 6 bankerotov, in sicer 1820, 1834, 1851, 1867, 1872 in 1882. Rusija je imela že leta 1839 svoj bankerot. Po tri bankerote so imeli v minulem stoletju v Turčiji in na Portugalskem. Na Portugalskem so jih imeli v letih 1837, 1852 in 1862, v Turčiji pa 1875, 1876 in 1881. Grčijo pa je zadela bankerot leta 1833. Celo vrsto državnih bankerotov so imeli v 70 in in 80 letih v južnoameriških državah. Vsi ti bankeroti so pa le malenkostni v primeri z onimi, ki bi se danes utegnili pripetiti.

**Delavci, napovedujejo nam
hude politične boje; ko na-
stopijo normalni časi, bomo
moral biti že pripravljeni!**

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Spomni se podpornega sklada!

OKRAJNA BOLNIŠKA BLAGAJNA V ZAGORJU OB SAVI.

V poslopiju Občnega konsumnega društva 1. nadstropje. — Uradne ure so
od 12. ure dop. in od 2. do 5. ure pop. Ob nedeljah in praznikih se ne uraduje

Zdravnik blagajne.	Ordinira dopoldne.	Z a č l a n e :
Dr. Tomo Zarnik v Zagorju.	od 9. do 11. ure	V občinah: Zagorje, Kotedrež, Aržiše St. Lambert in Kolovrat
Dr. Ivan Premrov, Gradec pri Litiji	od 8. do pol 12. ure	V sodnem okraju Litija, izvzemši člane iz predilnice
Dr. Kr. Wisinger, v predilnici v Gradcu pri Litiji	od 8. do 9. ure	Za člane iz predilnice v Gradcu pri Litiji
Dr. Božidar Kisel, Trebnje	od 8. do 11. dop.	Sodni okraj Višnja gora

Člani v občin Zagorje, Kotedrež, Aržiše, St. Lambert in Kolovrat, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo
zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika. Člani iz predilnice se iz-
kažejo pri zdravniku s svojo izkaznico. Vsi ostali člani iz sodnih okrajev Litija in Višnjagora, se morajo pri-
zdravniku izkazati z nakaznico, izgotovljeno od njih delodajalca. Stroškov, ki nastanejo, kadar zboleli član
sami pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpol-
njeni bolniški list, se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. S pri-
tožbami se je obračati na načelnika blagajne.

Načelstvo.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1916 K 55,000.000.—
hipotečnih in občinskih posojil „ 30,600.000.—
rezervnega zaklada „ 1,500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in nestalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljene lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%,
izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1%
oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejeno zavezo.
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6

Tiskovine za šole, župan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila za
.. shode in veselice. ..

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
.. šur, muzikalij itd. ..

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Rošenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210—1/211		Turjaški trg št. 4.
	2—3		Frančiškanskul. 2.
Dr. Franc Minár kirurg in spl. zdr.	1/21.—1/23		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo
zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim iz-
stavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico);
brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih,
Troskov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam po-
zove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bol-
niška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpol-
njeni bolniški list se mora takoj oddati v blagaj-
niški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira
le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba
nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih
lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto,
če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do
1. popoldne. S pritožbami se je obračati do na-
čelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin.

Ljubljana Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za redbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe za-
stonj in franko.

ČEVLJARSKA OBRT
Josip Breskvar

Škofja ulica št. 10

želi cenjenim naročnikom in odjemalcem
srečno in veselo novo leto!
Zahvaljuje se za sedanje zaupanje in se naj-
topleje priporoča za nadaljne naročbe.

Gostilna „Lekše“

Restjeva cesta št. 22

želi vsem častitim gostom, odjemalcem, pri-
jateljem in znancem **srečno in veselo**
novo leto 1918!

Zahvaljujoč se za dosednji obisk, se pripo-
roča tudi nadalje prijazni naklonjenosti
Marija Lekše.

Ivan Jakopič

knjigovez

Frančevo nabrežje šte. 13.

želi vsem cenjenim naročnikom srečno in
veselo novo leto
ter se priporoča tudi za naprej.

Srečno novo leto

želi vsem cenjenim gostom, znancem in pri-
jateljem ter se nadalje priporoča

IGNACIJ BANKO

gostilna pri „Nacetu“, Martinova cesta.

Vsem cenj. naročnikom „DELA VCA“
v Ljubljani in okolici želiva

srečno in veselo
novo leto 1918!

Joško in Rudi Berdajs, raznašalca.

Vsem velecenjenim obiskovalcem
KAVARNE „AVSTRIJA“
kakor tudi prijateljem in znancem kliče
veliko sreče v

NOVEM LETU
ter se priporoča za prijazno naklonjenost
tudi v bodoče. — Z vsem spoštovanjem
Fani in Ivan Stritar
vogal Sv. Petra ceste - Radekega cesta šte. 2.

Srečno novo leto

želi svojim odjemalcem

Učiteljska tiskarna

v Ljubljani,

reg. zadruga z omejeno zavezo.

Veselo in srečno
novo leto 1918!

vošči vsem cenjenim gostom, prijateljem in znan-
cem, ter se obenem zahvaljuje za obilno doslej
izkazano zaupanje, priporočujoč se, da se mi isto
ohrani tudi v bodoče.

Stanislav Horak
restavracija na Južnem kolodvoru v Ljubljani

Vsem cenjenim trgovcem in odjemalcem

Kolinske kavne primesi

želi

srečno in veselo novo leto 1918

Kolinska tovarna za kavno primes v Ljubljani.

Vsem sodrugom
in sodružicam želi
veseleje novo leto

Anton Ule

blagajnik v Trbovljah.

Grand Hotel „Union“ v Ljubljani

restavracija, kavarna in klet

veselo novo leto 1918

vsem velecenjenim stalnim gostom ter slavnemu občinstvu sploh, proseč jih, da
ohranijo podjetju enako naklonjenost in zaupanje tudi v bodoče, zagotavlja
vedno najboljšo postrežbo.

Ljubljana, 31. decembra 1916.

S spoštovanjem

Ravnateljstvo hotela „UNION“.

SREČNO NOVO LETO 1918

kliče vsem cenjenim gostom, prijateljem in znancem
in se priporoča za nadaljnji obilni obisk

Fran Krvarić s soprogo „Restavracija PERLES“
zraven glavne pošte.

Gostilna Fran Kavčič v Ljubljani.

Privoz štev. 4

želi vsem častitim gostom, odjemalcem, pri-
jateljem in znancem srečno in veselo

novο leto!

Zahvaljujoč se za dosednji obisk ter se pri-
poročam tudi za nadalje prijazni naklonjenosti.

Z odličnim spoštovanjem

FRAN KAVČIČ.

Srečno in veselo novo leto!

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem tvrdka

== **A. & E. Skaberné, Ljubljana.** ==

SREČNO IN VESELO NOVO LETO 1918

želi

JAKOB ZALAZNIK

z družino

pekarija, slaščičarna in kavarna v Ljub-
ljani, Stari trg št. 21.

Vsem svojim gostom, prijateljem in znancem
želi prav

**srečno in veselo
novo leto 1918!**

Jože in Ivanka Schrey,
gostilna „pri Fajmoštru“ So. Petra
nasip.

Srečno in veselo novo leto

želita vsem svojim cenjenim odjemalcem
prijateljem in znancem, proseč jih prijazne
naklonjenosti tudi v bodoče.

Z velespoštovanjem

Josip in Josipina Podkov

mesar

: Sv. Petra cesta štev. 7 (hotel Lloyd). :

Vsem svojim cenj. odjemalcem, prijateljem in znancem
se srčno zahvaljujem za izkazano zaupanje v starem letu
ter se nujam priporočiti tudi nadalje in želim vsem

srečno in veselo

novo leto 1918!

Andrej Marčan

mesar. Prešernova ulica 10. Rimska cesta 10.

Sreča in mir

naj Vas spremlja v novem letu

1918.

S to iskreno željo se vdano priporoča

KINO CENTRAL

v deželtnem gledališču.

Pridobivajte nove naročnike in obnovite naročnino

za tednik „**DELAVEC**“ četrtno 1 krono 30 vinarjev | za dnevnik „**NAPREJ**“ mesečno 2 kroni 50 vinarjev
z dostavljanjem na dom ali po pošti.